

5630 Békés, Petőfi utca 2.

Kerékpáros Útőr mintaprojekt **Célterület: Körösök völgye**

1. Bevezetés

A Kerékpáros Települések Országos Szövetségének (KETOSZ, www.ketosz.hu) alapvető célkitűzése, hogy a kerékpáros közlekedés lehetőségét biztosító településeken és környezetükben biztonságos, jól használható infrastruktúra álljon rendelkezésre a gyors és biztonságos kerékpáros közlekedés számára. Hazánkban hazai és EU források támogatásával 1990 óta több, mint 3000 km kerékpárút épült, amely sok milliárd forint nemzeti vagyont képvisel. Ez a vagyon azonban a jellemzően elmaradó fenntartás miatt a műszakilag indokolt mértéknél nagyobb arányban megy tönkre és az azon közlekedők számára is taszítóvá válhat a használata mind a napi, közlekedési célú, mind a szabadidős célú közlekedők számára. A fenntartáshoz EU forrás nem igényelhető és az alapvetően önkormányzatok kezelésében lévő kerékpárutakra nem minden esetben van forrásuk a tulajdonosoknak.

Ehhez szeretne segítséget nyújtani a KETOSZ a kerékpáros útőri szolgálat kialakításával.

2007-ben a Közlekedési Koordinációs Központ kidolgoztatott egy modellt, amely tartalmazza a kerékpáros létesítmények fenntartásának jogi, műszaki és finanszírozási szükségleteit (megtalálható a www.kerekpároz.hu honlapon). Az ebben megfogalmazottak és az Angliában már működő hasonló rendszer alapján szándékozunk kialakítani egy Kerékpáros Útőr mintarendszert a Körösök térségében.

2. A rendszer célja:

Önkéntes kerékpárosok bevonásával egy megfigyelő-karbantartó hálózat kialakítása. A kerékpárosok a felvállalt területet bizonyos rendszerességgel bejárják, feltárják a biztonságos közlekedést veszélyeztető problémákat, amit tudnak, saját erőből megoldanak, részt vesznek a tulajdonos fenntartási munkálataiban, jelzik az erőiket meghaladó karbantartási, felújítási feladatokat. Részt vesznek a térségben lévő kerékpáros létesítmények népszerűsítésében, használatuk fokozásában. A mintatérségben jellemző az árvédelmi gáton való kerékpáros közlekedés, amivel a területen működő horgászok bevonására, köztük a kerékpáros közlekedés népszerűsítésére is lehetőség van.

3. A projekt területe, leírása, adatai.

A szakaszon található önálló kerékpárutak és gyalog- és kerékpárutak, a kerékpáros közlekedésre is használható árvédelmi töltések, összefoglaló néven kerékpáros létesítmények. A mintaterületen érintett települések: **Békés, Békéscsaba, Csabacsúd, Dévaványa, Doboz, Gyomaendrőd, Gyula (Gyulavári), Kondoros, Körösladány, Köröstarcsa, Méhkerék, Mezőberény, Sarkad, Szarvas.** Az érintett árvédelmi töltés a Körös-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság kezelésében van. A közúton létesített kerékpársávok a területileg illetékes közútkezelőhöz tartoznak.

5630 Békés, Petőfi utca 2.

---

4. A kialakítás menete, 2013 évi feladatok:

- szándéknyilatkozat aláírása
- koordinátor (projekt manager) megbízása
- útőrök toborzása, felvállalt útvonalak meghatározása (ajánlott érintett területen romák, rövidebb szakaszokkal mozgássérültek bevonása)
- a résztvevők betanítása, matricás mellény biztosítása
- a mintaterület pontos meghatározása térkép segítségével, részletes bejárás, feltárás
- a mintaterület bejárása, állapotfelvétele
- évvégi összegző jelentés készítése.

Ehhez szükség van egy finanszírozott koordinátor (projekt manager) felkérésére, megbízására.

5. Feladatleírás

Az útőrök évszaktól, időjárástól függően 2-3 hetente egyszer kötelezően bejárják a területüket. A bejárás esetén szükséges vizsgálni a közlekedés biztonságát veszélyeztető változásokat (KRESZ táblák eltűnése, megrongálása), megjelenő akadályokat, a kerékpáros létesítmény állapotát, használhatóságát. Az útőrök bejárásuk alkalmával meg kell, hogy oldjanak könnyen elvégezhető karbantartási feladatokat:

- a létesítményen található, kézzel eltávolítható akadályok eltávolítása
- kézi fűrésszel, kerti ollóval levágható, belógó ágak eltávolítása
- elfordított, kidőlt KRESZ és útbaigazító táblák helyreállítása.

Tavaszi és őszi karbantartási munkák esetén a tulajdonos munkáját az útőr kell, hogy segítse. Célszerű ebben az esetben a csoportnak összeállni és kalákában, a tulajdonossal egyeztetett módon részt venni a munkálatokban. Ilyen nagyobb karbantartási munkát az útőrök is kezdeményezhetnek a koordinátoron keresztül a tulajdonos felé, ebben az esetben meg kell keresni a tulajdonost, hogy eszközökkel, a levágott növényzet elszállításával és elhelyezésével segítse az útőrök munkáját. A nagyobb karbantartási munkákba hasznos bevonni közmunkásokat és a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 6.§. 4. pontja bevezetése esetén az érettségire váró diákokat.

Az útőrök munkájukat az alábbi tevékenységekkel segíthetik, tehetik hatékonyabbá:

- példamutató közlekedési stílussal
- az Iskola rendőre munkájának támogatásával
- az önkormányzatok által szervezett kerékpáros akciók támogatásával, népszerűsítésével
- javaslatok összeállításával, véleményezésével a fejlesztési munkákhoz
- a kerékpáros közlekedést felmérő, értékelő közvélemény kutatás, kérdőívek kitöltése
- a karbantartási munkákhoz szponzorok felkutatása, bevonása

5630 Békés, Petőfi utca 2.

- a Nemzeti alaptantervben megjelenő, a tornaórák keretében tartható Bejárható Magyarország Program keretében a kerékpáros közlekedés oktatásában, népszerűsítésében való részvétel
- A Kerékpárosbarát Település/Munkahely pályázatok népszerűsítése, a cím elnyeréséhez a feltételek hatékony megteremtése
- kerékpáros forgalomszámlálás.

Az úttörő feladatokat is ellátó csoportvezetők feladatai:

- alkalmanként ellenőrzik a csoportjukba tartozó úttörők munkáját
- a rendkívüli problémák jelzésénél lehetőség szerint leellenőrzik a jelzés súlyosságát
- jelzett kritikus feladatot, problémát haladéktalanul továbbítják a koordinátorhoz, megfelelően kialakított kapcsolat esetén közvetlenül a tulajdonoshoz (is)
- a beérkezett úttörő jelentéseket tárolják és ezek alapján összeállítják évente 3 alkalommal a jelentést a koordinátor felé
- figyelemmel kísérik a területükön illetékes önkormányzat kerékpáros akcióit és mozgósítják csoportjuk tagjait a támogatáshoz

A koordinátorok évközi feladatai:

- figyelemmel kíséri az úttörők és a csoportvezetők munkáját
- megteremti a lehetőséget a hatékony munkavégzéshez
- forrás rendelkezésre állása esetén beszerzi a karbantartáshoz szükséges kézi eszközöket, ezeket nyilvántartja, szükség esetén kiadja az úttörőknek és a beszerzéssel elszámol a KETOSZ felé
- rendszeres kapcsolatot tart a területileg illetékes önkormányzatokkal, vízügyi igazgatósággal, közútkezelővel, a kerékpáros turisztikával foglalkozó szervezetekkel
- elkészíti az évi három beszámolót és ezt továbbítja a tulajdonosok és a KETOSZ felé
- figyelemmel kíséri a helyi médiában megjelenő, kerékpáros közlekedést érintő híreket és szükség esetén munkájukról tájékoztatja a médiát
- év végén készít egy javaslatot a tulajdonosok részére a célszerűen elvégzendő, költségeket igénylő karbantartási, felújítási munkákról, ha van, javaslatot tesz a fejlesztésekre,
- elszámol munkájával és felmerülő költségeivel a KETOSZ felé.

A Tulajdonos (a kerékpáros létesítmény kezelője) vállalja, hogy kapcsolattartóján keresztül fogadja az úttörő hálózat jelentéseit, a biztonságos közlekedés veszélyeztetése esetén intézkedik, éves karbantartási, felújítási tervének, költségvetésének elkészítésénél figyelembe veszi az úttörő hálózat észrevételeit, javaslatait. Tájékoztatja a koordinátort a kerékpáros létesítményeken tervezett beavatkozásokról és a karbantartási feladatairól, igénye esetén bevonja őket a karbantartási, fenntartási feladatokba. Lehetőségéhez mérten eszközökkel látja el az úttörő feladatának elvégzéséhez, év végi értékelésnél véleményével, esetleg anyagilag elismeri munkáját. Lehetőség szerint képviselőjével részt vesz az induló és értékelő megbeszéléseken, rész vesz a közös bejárásokon.

5630 Békés, Petőfi utca 2.

A három év közbeni beszámoló alapján készíteni kell egy éves beszámolót, amit a KETOSZ közgyűlése elé kell vinni, megvizsgálva az útőr rendszer kialakításának lehetőségét más térségekben is. Ennek legyen része a koordinátor által készített év végi javaslat is. Az éves munka és a jelentés értékelésére február-március térségében egy összejövotelt szervez a KETOSZ az útőrök munkájának értékelése és továbbfejlesztése érdekében.

6. Egyebek

A mintaprojektet a KETOSZ finanszírozza, felhasználva a KETOSZ számlavezetőjének a MagnetBanknak a 2013.évi támogatását (www.magnetbank.hu).

A munkában részt vesz még a Körösi Natúrpark Egyesület.

Megfelelő források rendelkezésre állása esetén ki kell dolgozni egy honlapot, ill. célszerű a megjelenés a facebook-on is.

Készítette 2013. július hónapban a KETOSZ főtitkára.